

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין ג. לקמן כו. ודף כח.; (ב) [לקמן כה.]; (ג) [נעלי יב.]; (ד) סנהדרין ג.ג.; (ה) [סנהדרין שם קדושין ג. י"ב מת. הרי"ט ב. חולין קג.]; (ו) סנהדרין שם. (ז) לקמן סא. סנהדרין יח.; (ח) [נב' מוספות לעיל ה. ד"ה ואכתיו, ט] [נעלי ג.] לקמן מד. [זו. מא.]; (י) [לקמן כה.]; (י) [דברים כה.]; (י) [וקרא כא.]; (ט) [שם]; (ז) [דברים כה.]; (ס) [ש"ך לע"ב].

גליון הש"ס

מתני' הוציאת ולא מתייבמת. עיין בר"ש פ"ג דהלל:

הגהות הב"ח

(א) במשנה כל שאיסורה איסור ערוה לא: (ב) גמ' י"ך יצמה אחרת שעולה לחלילה: (ג) תוס' ד"ה יצא וכי' דלא קשה מידי דלא נשעין ביאה שמה':

מוסף רש"י

שמוגרשה בגט. לאחר שנשאה נעשית כלשהו ואם רצה לגרשה מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה. אם רצה ומחזירה. אם רצה להחזיר ולא אמרין מזה רמא רחמנא עליה ועבדה ומשפחה תיקום עליה כדאיסור אשת אח (ועי' ה: ומי' קמ"ז דף טז.) מרי מילי אשמעינן מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה ואשמעינן שאם רצה להחזירה מחזירה כהלכה אשה (בבבבות כג.) איסור מצוה ואיסור קדושה. יצמה שפלה לפני יצם והיא אסורה עליו משום מזה או משום קדושה, חרולצת. ואינה יוצאה בלא כלום, אף על גב דגבי חייבי כריתות קיי"ל מנורה שיה דעליה דיוצאה הימנו בלא כלום בלא חליצה, הכם הוא דאסורה ליה איסור ממזר דלא תפסי ביה קדוש, אבל איסור מזה או קדושה דבנות קדושין גיטו מרביץ מיצמתו יצמה, י"ך לך אחרת שעולה השערה לחלוץ ואינה עולה ליצם, ואחו וז חייבי לאוין (סנהדרין יג.) ולא מתייבמת. דהא אסורא ליה, וכי תימא מידי עשה מדהא לא תעשה, גזירה ביאה ראשונה שמקיים בה יצמה יצא עליה, אטו ביאה שניה שאין בה מלאת עשה (שם.) לאתויי צרת אילונית. הרי שהיה שוי ב' נשים והאמת אילונית, אילונית דוכריעתא דלא ילדה, לשון איל זכר מן האלף, ומת בלא בנים, שתימן אסורות להתייבם ופעורות מן החליצה (ועי' יב.). ר' יהודה מוחליף. שהיה שונה ומפרש, איסור מצוה אלמנה לכהן גדול בו' דכתיב. בסוף ויקרא, כשהשלים כל מלות הכונה, אלה המצוה, איסור קדושה שניות מדבריי סופרים. כגון אם לאו ואם אביו, ואמאי קרי ליה איסור קדושה, שא"ל תחכים יצמה יצא עליה (שם יט.). כל העולה לייבום. ליקות יצם, עולה לחליצה. ליקות חליצה (לעיל ג.). וכל שאינה עולה. גיט דין, ליבום. שאינה זקוקה להתייבם (לקמן מד.). אינה עולה. השערה לפני סקטים לחליצה (לקמן מא.).

שמגרשה בגט. ואינה צריכה חליצה ואם רצה להחזיר מחזירה ולא אמרין מזה רמיא רחמנא עליה ועבדה ומשפחה תיקו עליה כדאיסור אשת אח: **לימא.** עדיין יצומין הראשונים עליה ומיבעי חליצה: **שדי היסורא.** למדרש ולקחה דלא מיבעי חליצה: **האיסורא.** היכא

כיצד פרק שני יבמות

כ.

האי איסורא דאית ליה התיירא. דפקע איסור אשת אח דכיול להחזירה לאחר שגרשה וכי היכי דפקע ליה לגבי ידיה איסור אשת אח פקע נמי לגבי אחיו הנולד וה"ל אשת אחיו שהיה בעולמו: **לאתריי צרת איילונית.** אע"ג דמתני' לא קתני צרה מ"מ הוי בכלל דכל שאיסורה איסור ערוה דמשמע שאיסורה בלא מחמת הצרה כהדיא משום דאפירקין דלעיל קאי והא דלא קאמר לאתויי צרת סוטה וצרת ממזר גרושה משום דאילונית דמיא טפי לעריות שמוותרות למת ואסורות לייבם:

בשלמא מן הנשואין בו'. תימה דמן הנשואין נמי תיקשי ליה דלמאי חוללת כיון דאין עולה לייבום דלא אחי עשה ודמי לא מעשה ועשה ומיהו כי חייבי כריתות וי"ל דלא קאמר בשלמא אלא ממאי דאין מתייבמת:

יבא עשה וידחה לא תעשה. הקשה ריב"ז א פ"ג צ"ב דסנהדרין (דף יט. ושם) דכיון דאין אשה מתעברת מביאה ראשונה כדאמר בסוף פ' ד' אחין (לקמן ד' נד.) היחך תמיבם דבצינא' ראשונה ליכא הקמת שם וביאה שניה אסירא ליה כדאמר לקמן גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה ואר"י דלא קשה מידי דלא בעינן ו) שמהא ראוייה להקמת שם אלא שהיצמה והיצם יהו ראוין להקמת שם ולא ממעטינן אלא אילונית וסרים שאינן ראוין לילד לעולם אבל ביאה שאין יכולה להתעבר בה לא ממעטי כיון שהאשה או היצם ראוין לבסוף להוליד דאל"כ תיקשה דאיסור קטנה מתייבמת לרבנן וגם לרבי מאיר היתה מתייבמת אי לאו חששא דשמא תמלא אילונית ובפרק ב"ש (לקמן דף קיא:) תנן קטן הבא על הגדולה שגדלנו וצפ' הבא על יצמתו (לקמן נה:) נמי מרבינן דנקנית צביאה שלא כדרכה והערהא אע"פ שאין מתעברת בה א':

אי הכי חייבי לאוין נמי. פ' כיון דאין עולים לייבום לא יעלו לחליצה ומימה לר"י היכי מזי למימר דלא יעלו לחליצה הא מיצמתו דשמעינן דאין

הדיוט ואמאי קרי ליה איסור מצוה דכתי' יאלה המצות איסור קדושה שניות מדבריי סופרים ואמאי קרי ליה איסור קדוש' אמר אבוי כל המקיים דבריי חכמים נקרא קדוש א"ל רבא וכל שאינו מקיים דבריי חכמים קדוש הוא דלא מיקרי רשע נמי לא מיקרי אלא אמר רבא קדש עצמך במותר לך: אלמנה לכהן גדול: "קפסיק ותני לא שנא מן הנשואין ולא שנא מן האירוסין ^(א) בשלמא מן הנשואין עשה ולא תעשה י ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה אלא מן האירוסין לא תעשה גרידא הוא יבא עשה וידחה לא תעשה אמר רב גידל אמר רב אמר קרא ויעלתה יבמתו השערה שאין ת"ל יבמתו מה תלמוד לומר יבמתו יש לך יבמה ו) אחת שעולה לחליצה ואינה עולה לייבום ואיזו זו חייבי לאוין ואימא חייבי כריתות אמר קרא יאם לא יחפוץ האיש לקחת הא חפץ מייבם ^(ב)כל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאין עולה לייבום אינו עולה לחליצה א"ה חייבי לאוין נמי הא רבי רחמנא יבמתו ומה ראית מסתברא

מנא רחמנא דהיא קרינא ציה לקחת הוא דקא מנכר רחמנא ועלתה השערה לא קרינן צה ועלתה להכי הדר כחז יצמתו למימר דיש לך יצמה אחרת שעולה השערה לחלוץ ואע"ג דלא כתיב צה לקחת שאין עולה לייבום: **אימא חייבי כריתום.** נמי לילך מהכא דליבעי חליצה ואמאי פטרינן לגמרי: (ס) **ספסי צה קידושין.** הילכך קרינן ציה לקחת דביעבד אבל חייבי כריתות לא תפסי צהו קידושין ואפי' עבר האי יצם ונסבה לאו קימה היא: **ללדין**

(א) בשלמא מן הנשואין עשה ולא תעשה. אלמנה לא יקח, בתולה יקח ולא בעולה (לקמן סא. ובעי"ז סנהדרין יח.) ואין עשה. יצמה יצא עליה (שם יט.). ליקות חליצה. ליקות חליצה. וכל שאינה עולה. גיט דין, ליבום. שאינה זקוקה להתייבם (לקמן מד.). אינה עולה. השערה לפני סקטים לחליצה (לקמן מא.).

עין משפט ונר מצוה

ח א מיי פ"ו מהלכות יבום הלכה ז טוש"ע
אח"ע סימן קעד סעיף א:
ב ב מיי שם פ"ז הלכה א טוש"ע שם סימן קטס סעיף ז וסעיף ד:
ג ג מיי פ"א מהלכות אשות הלכה ו סמג
לאוין קי טוש"ע שם סימן טו:

יא ד מיי פ"ו מהלכות יבום הלכה יא:
יב ה מיי שם פ"א הלכה יט:

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החרוצה לאיש וך יקמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה:

דברים כה ה קדושים ידיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשוי יי לחם אלהיהם הם מקריבם ויהי קדש:

ויקרא כא ו אלה המצות אשר צוה יי את משה אל בני ישראל בבר סיני:

ויקרא כו לד ואם לא יחפוץ האיש לקחת את יבמתו ויעלה א לאשה אשר אל הוצקים ואמרה מאן רבמי להקים לאדויו שם בישראל לא אבא יבמי: דברים כה ז

תוספות ישנים

(א) ואע"ז דלקמן אטרינך קרא לקטן למימר שתגדלו שמה מניה ילפינן בעלמא א"י שאי קטן דלוי בר הקמת שם כלל בעדעט קטן אבל אחת הנשואות לאחר ביאה ראשונה ביאה בלא חליצה ראשונה שם. וא"ת היכי קאמר בשלמא מן הנשואין לא אחי עשה ודמי ל"ת ועשה. הא ודאי יש לנו למר דהכא דחי ל"ת ועשה אכ"י דבעלמא לא דמי משום דהוי לאו שאני שיה בכל (בעלול דה ק.). וי"ל דפרין הכי אפי' אי אמרין דאין חלוץ בין ללא השיה בכל ללאו שאני שיה בכל (מ"מ) ולא תקשי לך מרדי ועשה. הא ודאי יש לנו רחמנא יצמה, וא"ת א"כ מנלן חייבי לאוין גרידי דלא מייבמה טוקי יצמתו בלאו ועשה וחיבי לאוין גרידי דמשפתי דלתא יצמתו למדש ולאסור ליבם ואי לחייבי לאוין ועשה לא אטרינך דאין עשה דומה ל"ת ועשה א) וא"ת אחא לאסור חייבי לאוין גרידי מיצום. וא"ת וימלא דחיבי לאוין ועשה אפי' חליצה לא רריבי ומפטער וטוקי יצמתו דמשמע דחליצה וימלא דרינך בחייבי לאוין גרידי די"ל דסברא הוא לאוקמי יצמתו בכל הני דתפסי צהו קדוסי:

(ב) קא"ש דלפי מש"כ בתחלה שפיר אטרינך דאף דהוי לאו ועשה שאני שיה בכל ואפי"ה לא דמי.